

## **Innspill bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud**

### **Kort om PitStop**

PitStop Norge er en sosial entreprenør som jobber for å hjelpe utsatt ungdom med psykiske helseutfordringer tilbake i skole og arbeid. De siste fire årene har vi utviklet et livsmestringsprogram som på en kostnadseffektiv måte hjelper frivillige organisasjoner til å tilby utsatt ungdom med psykiske helseutfordringer mulighet til å komme tilbake i samfunn og arbeidsliv. Fra 2021 har vi som mål å være landsdekkende med aktiviteter i flere fylker.

### **Kommentar høringsdokumentet**

Vi stiller oss positive til at det nå løftes frem økt samhandling til barn og unge. Punkt 3.2.2 i høringsnotatet peker på regjeringens strategi for god psykisk helse, «Mestre hele livet». Her løftes spesielt frem viktigheten av gode koordinerte tjenester, og det legges vekt på kommunens ansvar for å samordne sine tjenester. Selv om mange får god hjelp, oppleves disse tjenestene som fragmenterte. Rapporten peker også på at barn og unge ønsker seg mer medvirkning og deltakelse, samt trygge voksne å snakke med. Det som savnes her er en inkludering av frivillige organisasjoner også i denne problematikken som samhandlingskoordinator for tjenester rettet mot livsmestring. Det er i høringsdokumentet ikke nevnt frivillige organisasjoner som tjenesteleverandør på noen av punktene.

I mange år har frivillige organisasjoner gjort et godt arbeid med rusarbeid, psykisk helse, språkopplæring og annet godt integreringsarbeid for å hjelpe mennesker som faller utenfor av ulike grunner til å bli deltakende i samfunnet. Den samme dugnaden etterlyser vi at etterspørres også innenfor inkluderingstiltak for de ungdommene med psykiske helseutfordringer som av andre grunner ikke deltar i skole- eller arbeidsliv. Vi må fortsette i det gode sporet, og satse mer på lavterskeltiltak for disse ungdommene.

De siste årene har bevisstheten rundt utsatt ungdom økt, samtidig som at antall unge uføre i alderen 18-29 år for første gang har passert rekordnivå på 20 000. Psykiske lidelser er den viktigste årsaken til uføretrygd blant denne gruppen, og forskning estimerer at om lag 60% av tilfellene uføre under 40 år kan tilskrives psykiske helseutfordringer.<sup>1</sup> Ser en utvidet på unge i alderen 15-29 år utenfor både arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak har dette i perioden 2008-2017 variert mellom 9 og 12 prosent. I 2017 utgjorde dette hele 115 000 personer.<sup>2</sup> Ifølge SSB fullfører ikke 21,9% av videregående elever studie- eller yrkeskompetansen i løpet av fem-seks år.<sup>3</sup> Denne utfordringen er et velkjent problem, og selv om det gjøres mye bra er det likevel tegn til en økende trend og mange unge som faller utenfor.

### **Kostnadsbesparende bruk av frivillighet**

Vår anbefaling er at det settes av ressurser nettopp til å styrke frivillighetens engasjement inn mot denne gruppen ungdom med psykiske helseutfordringer som faller utenfor normert skoleløp eller arbeidsmarkedet. Frivillige organisasjoner har en unik mulighet til å være tett på ungdommen med flere voksne per ungdom enn eksisterende offentlige tilbud har kapasitet til.

---

<sup>1</sup> <https://www.norceresearch.no/nyheter/antallet-unge-ufore-fortsetter-a-oke>

<sup>2</sup> <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/hvordan-gar-det-med-unge-som-faller-utenfor>

<sup>3</sup> <https://www.ssb.no/vgogjen>

Ved å løfte opp frivilligheten som et supplement til de eksisterende offentlige tilbudene mener vi totaltilbudet for den enkelte ungdom vil styrkes. Frivillige organisasjoner kan være tidligere ute og tettere på med flere voksne uten å øke kostnadene.

### **En helhetlig tilnærming som skreddersys behovet**

Vår erfaring i møte med mange ungdommer som faller utenfor er at deres situasjon er kompleks. De er ofte på flere ulike tiltak innenfor både arbeid, skole og helse til samme tid. Mange som egentlig kunne vært i stand til å gjennomføre et normert arbeids- eller skoleløp kommer gjengående tilbake til psykiatritilbud, arbeidsmarkedstiltak, eller dropper helt ut av utdanningsløpet. Vi mener frivilligheten har en unik evne til å bistå det offentlige ved å styrke eksisterende tiltak. Mange unge vi møter på trenger nettopp en trygg arena utenom de offentlige tiltakene hvor de kan kjenne seg sett som et helt menneske. Kanskje innimellom også glemme litt alt det vanskelige som skjer ellers i en utfordrende hverdag hvor en har falt litt utenfor den normerte samfunns- og arbeidsrytmen. Hull i CV-en betyr ofte også at det er andre områder i livet som oppleves hullede.

Gjennom en pilot over 4 år har vi pilotert et livsmestringstiltak i kommunene Fjell, Sund, Askøy og Øygarden utenfor Bergen. 120 ungdommer har så langt vært gjennom piloten, og det har vært gode resultater med å innlemme livsmestringstiltak inn i tiltakene for å få ungdommer tilbake i skole og arbeid. Så langt har 43 prosent kommet i jobb, 31 prosent tilbake i skole og 18 prosent ledet inn i annen type tilrettelagt aktivitet. Unge med psykiske helseutfordringer er en sårbar gruppe, og erfaring viser at tett oppfølging med tilrettelagte løsninger i kombinasjon med livsmestringsarbeid virker. Ved å satse på forebyggende lavterskeltiltak kan vi hjelpe flere ungdommer også før de dropper ut av normert arbeid- og skoleløp.

### **Samhandling med frivillig sektor**

Tiltak innen psykisk helse er sentrale for å hjelpe unge mennesker tilbake til deltakelse i arbeidsliv og samfunnsliv, og det settes årlig av betydelige summer for å hjelpe unge mennesker til en ny start. Inkludering av frivillighet inn mot andre områder for å hjelpe til i en felles dugnad har vært en suksess og bistått det offentlige i å løse ulike samfunnsutfordringer. Det er på tide at frivilligheten også innlemmes i styrket grad innenfor inkludering av unge med psykiske helseutfordringer for å styrke det eksisterende arbeidet. Samhandling på dette området vil kunne vise seg å være svært effektiv bruk av tiltaksmidler.

Vi håper det vil åpnes opp for at økende grad av midler som settes av i arbeidet for å bekjempe ungt utenforskap kan brukes også inn mot frivillig sektor. Vår erfaring er at frivilligheten har en helt unik mulighet til å møte ungdommene med en helhetlig tilnærming og samhandle med det offentlige på en kostnadseffektiv måte. Spesielt engasjement rettet inn mot forebyggende arbeid. Vi må prioritere innovative løsninger for å få bukt med det stadig økende problemet med psykisk uhelse blant ungdom.

### **Med vennlig hilsen**

Annette Lilletvedt

Daglig leder

PitStop Norge

E-post: [annette.lilletvedt@pitstop.no](mailto:annette.lilletvedt@pitstop.no)

Nettside: <https://www.pitstop.no/>

Facebook: <https://www.facebook.com/pitstopnorge>